

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Buitenlandse Zaken
De heer T.B.W. Berendsen
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 45

e-mail postbus@eerstekamer.nl

datum 30 september 2026

betreft Vragen inzake publicatie Tijdelijk sanctiebesluit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden

ons kenmerk 182510

Geachte heer Berendsen,

De leden van de commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief¹ van 21 juli 2026 inzake de publicatie van het Tijdelijk sanctiebesluit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden. De leden van de fracties van **BBB**, **JA21**, **SP** en het lid van de **Fractie-Beukering** hebben naar aanleiding hiervan een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de fracties van **PRO**, **Volt** en het lid van de **Fractie-Visseren-Hamakers** sluiten zich aan bij de vragen van de leden van de SP-fractie. De leden van de **BBB**-fractie sluiten zich aan bij de vragen van de leden van de fracties van JA21 en de Fractie-Beukering. De leden van de fractie van de **PVV** sluiten zich aan bij de vragen van de leden van de fracties van BBB, JA21 en de Fractie-Beukering. Het lid van de **Fractie-Beukering** sluit zich aan bij de vragen van de leden van de BBB-fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de fractie van BBB hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 21 juli 2026 die u naar beide Kamers hebt gestuurd inzake het Besluit van 13 juli 2026, houdende tijdelijke economische beperkingen voor goederen uit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden (Tijdelijk sanctiebesluit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden), dat op 22 september 2026 in werking treedt. De leden hebben naar aanleiding hiervan een aantal vragen en opmerkingen.

1. In de lijst van 136 vragen en antwoorden naar aanleiding van bedoeld Tijdelijk sanctiebesluit stelt u in antwoord 14² dat een compensatiemechanisme geen deel uitmaakt van de nationale maatregel en dat dit ook niet gebruikelijk is bij sanctiemaatregelen. Mede gelet op vraag 15, die betrekking heeft op de gevolgen voor particulieren die al goederen in bezit hebben die onder de maatregel vallen, begrijpen de leden dat compensatie vermeld in vraag 14 betrekking heeft op verkopers van de gewraakte goederen in Nederland. De belangrijkste

¹ Kamerstukken I, 2025-2026, 23432, F.

² Kamerstukken II, 2025-2026, 23432, nr. 774, p.4.

datum 30 september 2026

ons kenmerk 182510

blad 2

leverancier van bedoelde goederen is het Israël Producten Centrum in Nijkerk. Volgens berichtgeving van het Centrum maken de getroffen goederen een belangrijk deel uit van het assortiment van het IPC en zal het verkoopverbod – voor specifieke wijnen, parfum, tahin en halva - leiden tot een omzetverlies van zo'n 10 tot 20 procent³; ook de aanwezige niet verkochte voorraad wordt onverkoopbaar.

De aan het woord zijnde leden merken op dat het tijdelijk sanctiebesluit met grote snelheid is ingevoerd: het advies van de Raad van State werd ontvangen op 24 juni, vaststelling van het besluit volgde op 13 juli en publicatie op 21 juli 2026, waarbij naar de opvatting van de leden de kritiek van de Raad (geen internetconsultatie, onvoldoende toelichting handhaafbaarheid) werd genegeerd.

Anders dan bij de wetgeving met betrekking tot het vuurwerkverbod, die geruime tijd in beslag nam en een compensatieregeling kent, konden leveranciers van gesanctioneerde producten zich volgens de leden van de BBB-fractie niet goed voorbereiden op de gevolgen die dit verkoopverbod voor hun had, met financiële schade als direct gevolg (onverkochte voorraad en toekomstig omzetverlies). Daardoor worden zij onevenredig hard getroffen. Op basis hiervan geven deze leden u in overweging alsnog maatregelen te treffen om deze schade te compenseren.

2. In vraag 24⁴ wordt gewag gemaakt van de International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA)-definitie van antisemitisme: "Met twee maten meten, in die zin dat van de Staat Israël een bepaald gedrag wordt geëist dat niet van andere democratische naties wordt verwacht of verlangd". Het kabinet verwerpt de suggestie dat sprake zou zijn van antisemitisme.
Ofschoon de leden niet twijfelen aan de oprechtheid van het antwoord van het kabinet vragen zij u het sanctiebesluit te willen heroverwegen nu eenzijdige sancties tegen Israël, hoe ook wellicht terecht gezien vanuit internationaalrechtelijke verplichtingen, volgens hen bijdragen aan het zo door Israëls vijanden gewenste beeld van een geïsoleerde en geboycotte staat en leiden tot (verdere) demonisering – en dus verzwakking - van de enige vrije en democratische staat in het hele Midden-Oosten.
In dit verband vragen deze leden u inzichtelijk te maken waarom bij een democratische bevriende mogendheid dit soort sanctie wel wordt toegepast maar bij een andere – zij het niet-democratische – bevriende staat als communistisch China geen sancties worden getroffen, terwijl China volgens hen in de provincie Xinjiang circa een miljoen Oeigoeren in "heropvoedingskampen" gevangenhoudt en tegen hen op grote schaal misdrijven tegen de menselijkheid begaat (voornoemde leden verwijzen naar onder andere rapporten van Amnesty International en Human Rights Watch). Deelt u het oordeel van de leden van de BBB-fractie dat hier sprake is van met twee maten meten? En zo nee, waarom niet?
3. In de vragen 54 en 55⁵ gaat het over schade voor Palestijnse families en de Palestijnse economie en in uw antwoorden lezen de leden van de BBB-fractie dat die schade op de koop wordt toegenomen. In de praktijk valt te verwachten dat niet alleen Israëlische bedrijven zullen worden geraakt, maar ook Palestijnen die van die bedrijven afhankelijk zijn voor hun

³ AD, 'Nijkerkse importeur vangt bot bij rechter over invoerverbod op producten uit illegale Israëlische nederzettingen', 16 september 2026, <https://www.ad.nl/nijkerk/nijkerkse-importeur-vangt-bot-bij-rechter-over-invoerverbod-op-producten-uit-illegale-israelische-nederzettingen~aa2d9396/>.

⁴ Kamerstukken II, 2025-2026, 23432, nr. 774, p.6.

⁵ Kamerstukken II, 2025-2026, 23432, nr. 774, p.14.

datum 30 september 2026

ons kenmerk 182510

blad 3

levensonderhoud, aldus deze leden. Ook menen zij dat praktische samenwerking tussen Israëliërs en Palestijnen door de sanctiemaatregel bemoeilijkt wordt. Bent u het met deze leden eens dat juist zulke samenwerking tussen Israëliërs en Palestijnen de angel uit het conflict kan halen, en zo nee, waarom niet? Bent u voornemens bij gebleken financiële schade geleden door Palestijnse werknemers van de betrokken bedrijven hen financieel te compenseren?

4. In antwoord op vraag 66⁶ stelt u dat voortdurende druk op Israël nodig is voor het realiseren van een gedragsverandering, met name als het gaat om de humanitaire situatie in onder andere Gaza. Bent u evenwel bekend met het rapport⁷ van the Coordinator of Government Activities in the Territories (COGAT) van 15 december 2025, waarin deze instantie wat zij ziet als leugens van Hamas over uithongering et cetera weerlegt en waarin cijfers worden gegeven van de in de ogen van deze leden enorme humanitaire hulp die door Israël wordt verleend?

Hoe rijmt u die gegevens met de beweerdelijke slechte humanitaire situatie in Gaza? Hoe bezieet u deze hulp vergeleken met de in de ogen van deze leden minimale of geheel afwezige hulp door omliggende Arabische landen?

In de laatste regels van uw antwoord op vraag 66 worden gewelddadige kolonisten en hun organisaties, en Hamas en Palestinian Islamic Jihad in één zin genoemd. De leden van de BBB-fractie zijn van mening dat met deze nevenstelling op zijn minst de schijn wordt gewekt dat het (in hun ogen sporadische) geweld door kolonisten te vergelijken valt met het voortdurende moorddadige antisemitische geweld van die twee Palestijnse terreurorganisaties. Deelt u deze mening? En zo nee, waarom niet?

5. De Afdeling advisering van de Raad van State verzocht in haar advies om nadere toelichting van de keuze om af te zien van een internetconsulatie.⁸ In het nader rapport inzake het ontwerp van een algemene maatregel van bestuur houdende tijdelijke economische beperkingen voor het tegengaan van het in stand houden van de onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden⁹ onderschrijft u het belang van het inwinnen van verschillende perspectieven middels een internetconsultatie. De regering meent de juiste balans te hebben gevonden tussen participatie en slagkracht door het organiseren van gerichte inbreng door Douane, FIOD en OM, alle opsporingsinstanties (p.8). Deze leden vragen u of deze bevraging, die zich immers voornamelijk richt op handhaving van het sanctiebesluit, beantwoordt aan het doel van een internetconsultatie, namelijk het kunnen meewegen van andere perspectieven uit de samenleving, zoals ook de Afdeling Advisering opmerkt. In dit verband vragen zij u wat dan wel de grote spoed rechtvaardigt waarmee deze sanctiemaatregel is getroffen.
6. Nederland hecht zeer aan samenwerking binnen het verband van de Europese Unie. Tussen de EU-lidstaten kon geen unanimiteit worden bereikt over een sanctiemaatregel als thans door Nederland getroffen. Ondanks dat veel beleden belang gehecht aan EU-samenwerking heeft Nederland nu eigenstandig deze maatregel ingevoerd. Speelt hier (weer) mee de wens

⁶ Kamerstukken II, 2025-2026, 23432, nr. 774, p.16.

⁷ Aid to Gaza: Common misleading claims vs. facts, The Coordinator of Government Activities in the Territories (COGAT) (2025) [exposing-the-gaza-aid-disinformation-cycle.pdf](#).

⁸ [Tijdelijk sanctiebesluit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden. | Raad van State.](#)

⁹ Kamerstukken I/II, 2025/2026, 23432, 772.

datum 30 september 2026

ons kenmerk 182510

blad 4

om als Nederland vooral voorop te lopen en een "gidsland" te zijn, vragen de leden van de BBB-fractie? Acht u dit een blijk van verstandige en bedachtzame politieke actie? Is hier sprake van politiek activisme, zo vragen deze leden?

7. Het kabinet plaatst deze maatregel in het kader van een streven naar een tweestatenoplossing. Deze leden van de BBB-fractie zijn van mening dat zo'n oplossing een illusie is en dat die gedachte door Hamas op 7 oktober 2023 voor langere tijd bloedig om zeep is geholpen. Deelt u deze mening en zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie verwelkomen het Tijdelijk sanctiebesluit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden. Met dit besluit gaat de regering eindelijk over tot bindende maatregelen om te voorkomen dat bepaalde Nederlandse economische activiteiten bijdragen aan de instandhouding van onrechtmatige nederzettingen. Deze stap is noodzakelijk volgens de leden van de SP-fractie, maar komt wat hen betreft te laat. Bovendien kan dit besluit in hun ogen niet het eindpunt zijn.

De regering stelt in de nota van toelichting zelf dat aanvullende maatregelen en aanpassing van het huidige Nederlandse beleidskader gerechtvaardigd zijn.¹⁰ Zij wijst daarbij onder meer op de verdere uitbreiding van onrechtmatige nederzettingen, de ontwikkelingen rond het E1-gebied en stappen richting annexatie van delen van de Westelijke Jordaanoever. Tegen die achtergrond hebben voornoemde leden enkele vragen over welke verdere stappen u bereid bent te zetten.

1. De leden van de SP-fractie constateren dat het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Canada recent hebben aangekondigd nationale maatregelen te zullen treffen om de handel in goederen uit onrechtmatige Israëlische nederzettingen te verbieden en gerichte maatregelen te treffen tegen degenen die deze nederzettingen faciliteren of daarvan profiteren.¹¹ Het Verenigd Koninkrijk heeft daarnaast aangekondigd gerichte maatregelen te treffen tegen personen en bedrijven die de uitbreiding van deze nederzettingen ondersteunen, faciliteren of daarvan profiteren, waaronder door het leveren van diensten op het gebied van bouw, infrastructuur, financiering en vastgoed.¹² Ook heeft het Verenigd Koninkrijk aangekondigd het adverteren en promoten van grond en vastgoed in onrechtmatige nederzettingen te verbieden. Bent u bekend met deze aangekondigde maatregelen en kunt u aangeven hoe u deze beoordeelt?
2. Deze leden ontvangen graag een uiteenzetting van in hoeverre deze bovengenoemde maatregelen verder gaan dan het Nederlandse sanctiebesluit. Welke van deze maatregelen vallen op dit moment niet onder het Nederlandse sanctiebesluit?
3. Hebt u onderzocht op welke juridische grondslag met name de Britse aanpak wordt vormgegeven en in hoeverre onderdelen daarvan ook door Nederland zouden kunnen worden toegepast? Kunt u daarbij aangeven welke ruimte Nederland binnen de Europese regels heeft om zelfstandig vergelijkbare maatregelen te treffen, waar deze regels daaraan grenzen stellen en welke maatregelen Nederland geheel zelfstandig kan nemen.

¹⁰ Kamerstukken II, 2025-2026, 23432, nr. 749, p.8.

¹¹ [VK, Frankrijk en Canada komen met importverbod voor goederen uit nederzettingen Westoever](#)

¹² <https://www.gov.uk/government/speeches/foreign-secretary-oral-statement-on-israel-palestine>

datum 30 september 2026

ons kenmerk 182510

blad 5

4. U schrijft in de nota van toelichting dat voor goederenexport naar de onrechtmatige nederzettingen het bestaande ontmoedigingsbeleid blijft gelden. Graag ontvangen deze leden een toelichting waarom voor goederen afkomstig uit deze nederzettingen bindende maatregelen worden getroffen, terwijl voor goederen die naar deze nederzettingen worden uitgevoerd wordt volstaan met ontmoediging? Ziet u mogelijkheden om ook ten aanzien van deze goederenexport bindende maatregelen te treffen?
5. De Tweede Kamer heeft op 8 september 2026 de motie-Dobbe c.s. aangenomen, waarin de regering wordt verzocht aan te dringen op spoedige en stevige EU-maatregelen tegen Israël indien het E1-project wordt voortgezet en, als maatregelen door de EU uitblijven, met gelijkgestemde landen maatregelen te nemen.¹³ Deze leden vragen u concreet uiteen te zetten hoe u voornemens bent uitvoering te geven aan deze motie. Welke maatregelen overweegt u in EU-verband en welke maatregelen zouden volgens u samen met gelijkgestemde landen kunnen worden genomen indien op EU-niveau onvoldoende steun wordt gevonden? Kijkt u hierbij ook naar de sancties die recent door het Verenigd Koninkrijk zijn aangenomen, zoals hierboven beschreven?
6. In de motie-Dobbe c.s. wordt geconstateerd dat de aanbestedingsprocedure voor het E1-project op 29 oktober 2026 afloopt. Welk moment beschouwt u als het moment waarop sprake is van het in de motie genoemde "voortzetten" van het E1-project? Welke voorbereidingen worden vóór 29 oktober getroffen, zodat de in de motie gevraagde maatregelen daadwerkelijk spoedig kunnen worden genomen indien het E1-project wordt voortgezet?
7. De Tweede Kamer heeft op 8 september 2026 de motie-Dassen aangenomen, waarin de regering wordt verzocht actief samenwerking te zoeken met België en andere buurlanden om omzeiling van het sanctiebesluit via hun grondgebied tegen te gaan.¹⁴ Welke concrete stappen zet u ter uitvoering van deze motie en welke afspraken wilt u met buurlanden maken om dergelijke omzeiling daadwerkelijk te voorkomen?
8. In de nota van toelichting wordt vermeld dat de Douane het sanctiebesluit uitvoerbaar acht, maar in de uitvoeringstoets wijst op grote risico's voor de handhaafbaarheid en fraudebestendigheid, onder meer omdat het in de praktijk lastig kan zijn om de herkomst van producten vast te stellen. Op welke wijze zult u de werking van de handhaving in de praktijk beoordelen? Worden daarbij onder meer problemen bij het vaststellen van de herkomst van goederen en signalen van omzeiling betrokken? Welke bevindingen zouden voor u aanleiding zijn om de handhaving verder te versterken?

Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

1. Het Tijdelijk Sanctiebesluit ziet toe op het verbod op aankoop, verkoop, en het verlenen van tussenhandeldiensten van goederen die geheel of gedeeltelijk afkomstig zijn uit Israëliische nederzettingen uit de genoemde gebieden in het sanctiebesluit. Artikel 3(1)(e) VWEU, uit het Verdrag van Lissabon (2009), bepaalt expliciet dat de gemeenschappelijke handelspolitiek een exclusieve bevoegdheid van de Europese Unie is. Artikel 207 VWEU regelt de inhoud van deze bevoegdheid en bevestigt dat de aankoop, verkoop en tussenhandeldiensten vallen onder deze exclusieve bevoegdheid van de Europese Unie. Kunt

¹³ Kamerstukken II, 2025-2026, 23432, nr. 778.

¹⁴ Kamerstukken II, 2025-2026, 23432, nr. 788.

datum 30 september 2026

ons kenmerk 182510

blad 6

u uitleggen hoe de maatregel zich juridisch verhoudt tot de gemeenschappelijke handelspolitiek van de Europese Unie?

2. In 2024 heeft het Europese Hof van Justitie in de zaak *Kolin*¹⁵ geoordeeld dat de gemeenschappelijke handelspolitiek de exclusieve bevoegdheid is van de Europese Unie. Maar het Hof gaat verder door te oordelen dat een unilaterale maatregel, die bepaalt onder welke voorwaarden marktdeelnemers uit een derde land toegang krijgen tot de EU-markt, directe en onmiddellijke gevolgen voor de handel kan hebben en daardoor onder de exclusieve EU-bevoegdheid valt. Hoe verhoudt het Tijdelijk Sanctiebesluit zich juridisch tot de bindende uitspraak in de zaak *Kolin*? Deze leden concluderen dat in uw ogen nationale wetgeving zwaarder weegt dan bindende Europese wetgeving. Graag ontvangen zij een toelichting waarom.
3. In de nota van toelichting op het Tijdelijk Sanctiebesluit beroept de regering zich op de Sanctiewet 1977 als juridisch kader voor het besluit. De regering beargumenteert dat de Sanctiewet 1977 ruimte biedt om naar aanleiding van niet-bindende resoluties van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) en aanbevelingen van het Internationaal Gerechtshof (IGH) sancties op te leggen.¹⁶ Deze leden krijgen graag een toelichting hoe en waarom niet-bindende VN resoluties en niet-bindende adviezen van het IGH zwaarder wegen dan het Europees recht, en dan in het bijzonder met betrekking tot de exclusieve competentie van de EU op het gebied van de gemeenschappelijke handelspolitiek.
4. In de nota van toelichting op het Tijdelijk Sanctiebesluit schrijft de regering dat resoluties van de VN Veiligheidsraad (VNVR) alleen bindend zijn als zij onder Hoofdstuk VII vallen van het VN-Handvest.¹⁷ Welke VNVR resoluties, die worden gebruikt als juridische legitimatie voor het invoeren van Sanctiewet 1977 als wettelijk kader voor het Tijdelijk Sanctiebesluit, zijn bindend en waarom?
5. De *Namibia Advisory Opinion*¹⁸ maakt volgens voornoemde leden duidelijk dat voor de bindendheid van VN-Veiligheidsraadresoluties niet alleen relevant is of zij onder Hoofdstuk VII van het VN-Handvest vallen, maar dat onder meer ook de bewoordingen, context en ingeroepen Handvestbepalingen moeten worden beoordeeld. Kunt u, in het licht van de *Namibia Advisory Opinion*, per de door u aangehaalde VNVR-resoluties motiveren waarom deze volgens u een juridisch bindende verplichting voor Nederland bevat? Graag hierbij aangeven welke concrete bepaling als een bindende “*decision*” in de zin van artikel 25 VN-Handvest moet worden beschouwd en waarom.
6. Op de Westelijke Jordaanoever werken tienduizenden Palestijnen voor Israëlsche bedrijven. Daarnaast werken er nog eens 100.000 Palestijnen in internationaal erkend Israël. Palestijnen kiezen hiervoor vanwege de betere arbeidsvoorwaarden onder de Israëlsche wet in vergelijking met de wet onder de Palestijnse Autoriteit. Zo ligt onder andere het

¹⁵ HvJ EU 22 oktober 2024, C-652/22, ECLI:EU:C2024:910 (Kolin) [EUR-Lex - 62022CJ0652 - EN - EUR-Lex](#)

¹⁶ *Stb.* 2026, 222, p.9.

¹⁷ *Stb.* 2026, 222, p.5.

¹⁸ IGH 21 juni 1971, Legal consequences for states of the continued presence of South Africa in Namibia (South-West Africa) notwithstanding Security Council Resolution 276 (1970).

datum 30 september 2026

ons kenmerk 182510

blad 7

minimumloon 3 à 4 keer hoger.¹⁹ In 2015 was het Israëlische bedrijf Sodastream genoodzaakt te verhuizen naar internationaal erkend Israël, vanwege grootschalige boycotcampagnes. Hierdoor verloren 500 Palestijnen hun baan.²⁰ Hoe draagt een boycot van Israëlische bedrijven uit de in het Tijdelijke Sanctiebesluit genoemde gebieden bij aan de levensomstandigheden van Palestijnen? Hoe heeft de boycot een versterkend effect op het vredesproces, zo vragen deze leden?

7. In het Tijdelijke Sanctiebesluit staat dat bewuste overtreders van de bepalingen in het besluit een maximale gevangenisstraf van 6 jaar kunnen krijgen. Dat betekent dat een zich op Nederlands grondgebied bevindende persoon of organisatie bij het aanschaffen van een fles wijn in de door het Tijdelijk Sanctiebesluit genoemde gebieden een maximale gevangenisstraf tegemoet kan zien van 6 jaar. De leden van JA21 vragen u uit te leggen waarom u vindt dat een maximale straf van 6 jaar past bij de aard van de mogelijke overtreding. Hoe staat deze maximale gevangenisstraf in verhouding tot een gemiddelde straf van 4 jaar voor verkrachting?
8. Het opleggen van handelsrestricties door de Nederlandse regering druist rechtstreeks in tegen Amerikaanse federale wetgeving, menen deze leden. Zo stelt de federale anti-boycot wetgeving uit 2018: *"to oppose restrictive trade practices or boycotts fostered or imposed by any foreign country against other countries friendly to the United States."*²¹ Volgens deze leden kan een Nederlands importverbod Amerikaanse bedrijven daardoor met conflicterende wettelijke verplichtingen confronteren en leiden tot Amerikaanse handhaving, handelsconflicten en diplomatieke spanningen. Is er rekening gehouden met een mogelijk conflict met de Amerikaanse regering en is hier contact over geweest met de Amerikaanse regering?
9. De Nederlands-Amerikaanse economische relatie vertegenwoordigt alleen al bijna €100 miljard per jaar aan goederenhandel²², nog afgezien van de omvangrijke dienstenhandel. De Verenigde Staten (VS) behoren tot de belangrijkste handels- en afzetmarkten van Nederland. Een handelsconflict met de VS kan Nederland daarom miljarden euro's aan handel en economische activiteit raken. De aan het woord zijnde leden vragen u aan te geven of het beoogde doel van de sancties in verhouding staat tot de schade die een handelsconflict met de VS oplevert. Is hier rekening mee gehouden?
10. Om te bepalen uit welk gebied verkregen of geproduceerde goederen voortkomen, wordt gebruikgemaakt van de EU-postcodelijst. Sommige dorpen, zoals Kiryat Luza liggen niet in Area C, maar in Area B, terwijl ze wel dezelfde postcode hebben als een nabijgelegen Israëlische nederzetting. Hoe voorkomt u dat ook Palestijnse producenten worden geraakt die niet in een Israëlische nederzetting zijn gevestigd, maar wel een postcode delen met een omliggende nederzetting?

Vragen en opmerkingen van het lid van de Fractie-Beukering

¹⁹ [Israel vs Palestine Wages — Feb 2026 | wage.is](#)

²⁰ [SodaStream sluit omstreden fabriek op Westelijke Jordaanoever | De Standaard](#)

²¹ Anti-Boycott Act of 2018, 50 U.S.C. § 4841(1) (2018).

²² [Hoeveel goederenhandel was er in 2024 tussen Nederland en de VS? - Nederland in cijfers 2025 | CBS](#)

datum 30 september 2026

ons kenmerk 182510

blad 8

Aanleiding

Het lid van de Fractie-Beukering heeft kennisgenomen van het sanctiebesluit betreffende goederen uit de betwiste gebieden en van de daarover gevoerde gedachtewisseling in de Tweede Kamer. Dit lid wenst de regering in het bijzonder te bevragen op rechtszekerheid, uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid, doelmatigheid, proportionaliteit en de staatsrechtelijke grondslag van de maatregel.

1. Rechtszekerheid voor burgers en particuliere aankopen

Het lid van de Fractie-Beukering vraagt u exact uiteen te zetten hoe een Nederlandse particulier die tijdens een bezoek aan bijvoorbeeld Jeruzalem, de Westelijke Jordaanoever of de Golanhoogten een souvenir, religieus voorwerp of ander product koopt, redelijkerwijs vooraf moet kunnen vaststellen of de aankoop en het meenemen daarvan naar Nederland onder het sanctiebesluit vallen? Welke onderzoeksplicht rust daarbij op de burger? Hoe moet deze burger de precieze geografische herkomst van een product kunnen verifiëren, en acht u dit verenigbaar met de eisen van rechtszekerheid, kenbaarheid en voorzienbaarheid, mede wanneer overtreding sanctioneerbaar is?

2. Uitvoerbaarheid, handhaving en bewijslast

Welke concrete controles zullen de Douane, het Openbaar Ministerie en eventuele andere betrokken instanties uitvoeren om de geografische oorsprong van goederen vast te stellen? Hoe vindt handhaving plaats wanneer goederen via een andere EU-lidstaat Nederland binnenkomen? Wie draagt in de verschillende situaties de bewijslast, welke bewijsstandaard wordt gehanteerd en hoe voorkomt u dat burgers of ondernemingen feitelijk worden belast met een moeilijk of onmogelijk uitvoerbare herkomstverificatie?

3. Kosten en doelmatigheid

Dit lid vraagt u de jaarlijkse waarde en omvang te kwantificeren van de goederenstroom die door het Nederlandse verbod daadwerkelijk wordt getroffen. Daarnaast ontvangt dit lid graag daartegenover, uitgesplitst per betrokken uitvoeringsorganisatie, de geraamde incidentele en structurele kosten voor uitvoering, toezicht, controle, opsporing en eventuele vervolging. Hoe beoordeelt u op basis van deze cijfers de doelmatigheid van de maatregel en welke verhouding tussen maatschappelijke kosten en beleidsmatig effect acht u aanvaardbaar?

4. Effectiviteit, evaluatie en risico van symboolpolitiek

Welk concreet, meetbaar en aan de Nederlandse maatregel toerekenbaar effect op de economische levensvatbaarheid van de betreffende nederzettingen, en uiteindelijk op het beleid dat de regering met deze maatregel wil beïnvloeden, verwacht u? Welke indicatoren en nulmeting worden gebruikt om dit effect te beoordelen? Op welk moment en aan de hand van welke criteria concludeert de regering dat het sanctiebesluit in de ogen van dit lid onvoldoende effectief is? Bent u bereid de maatregel in dat geval te wijzigen of in te trekken? Hoe voorkomt u dat een moeilijk handhaafbare maatregel met een zeer beperkte goederenstroom in de praktijk hoofdzakelijk een politiek-symbolisch karakter krijgt?

5. Proportionaliteit en onbedoelde gevolgen

Hebt u vooraf onderzocht in hoeverre het verbod naast de beoogde doelgroep ook Palestijnse/Arabische, christelijke, Druzische en andere lokale ondernemers, producenten en werknemers raakt die in de betrokken gebieden legitieme economische activiteiten verrichten? Zo

datum 30 september 2026

ons kenmerk 182510

blad 9

ja, kunt u deze impactanalyse en de daarbij gehanteerde aannames aan de Kamer verstrekken? Zou nee, hoe kunt u zonder een dergelijke analyse onderbouwen dat de maatregel proportioneel is en dat mogelijke economische neveneffecten voor derden in redelijke verhouding staan tot het beoogde beleidsdoel?

6. Rechtmatigheid en staatsrechtelijke grondslag

Dit lid ontvangt graag een nadere motivering waarom, voor een maatregel die rechtstreeks verplichtingen voor burgers en ondernemingen schept en waarvan overtreding sanctioneerbaar kan zijn, regeling bij algemene maatregel van bestuur op grond van de Sanctiewet staatsrechtelijk toereikend en aangewezen is. Welke afweging is gemaakt tussen deze route en regeling bij formele wet, met de daarbij behorende volledige parlementaire behandeling? Welke onafhankelijke juridische toetsing heeft vooraf plaatsgevonden op onder meer rechtszekerheid, proportionaliteit en verenigbaarheid met nationaal, Europees en internationaal recht. Dit lid vraagt u de relevante adviezen aan de Kamer te doen toekomen.

Toelichting op de gekozen invalshoek van het lid van Fractie-Beukering

De door dit lid gestelde vragen richten zich bewust op de klassieke toetsende rol van de Eerste Kamer: de juridische houdbaarheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de regeling, de verhouding tussen kosten en effect, de proportionaliteit van mogelijke neveneffecten en de kwaliteit van de gekozen wettelijke grondslag. Daarmee wordt aangesloten op, maar niet uitsluitend herhaald wat in de Tweede Kamer reeds aan de orde is gesteld.

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Koen Petersen

Voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en
Ontwikkelingssamenwerking